շիկում Ա, 457. ի Հարկէ իւրեան նպաստաւոր միտումով կըրճատած) Աշոտը շնորհակալութեամբ յայտնում է՝ որ հետեւելով Փոտի խորհրդին, միշտ պատրաստակամութեամբ կվերաբերուի առ Բիւզանդիոյ թագաւորութիւնը և սէր կպահի նորա հետ. ուստի և հայցելով նուիրական աղօթքը, բարեմաղթութիւններ է նուս ու թուղթն աւարտում։

Այսպիսով ուրեմն Շիրակաւանի ժողովը յետ մղեց Փոտ՝ նոր պատրիարքի հնաւանդ միտումների նոր փորձերը, այլ և Հայոց և Ասորոյ եկեղեցիների դաւանական միութիւնը վերահաստատեց *)։ Այս այնքան նշանաւոր էր, որ Զաքարիայի յաջորդ ու կաթուղիկոսարանում սնուած Գէորգ Բ. Գառնեցին (875—897) թղթով առ Յովհաննէս պատրիարքն Ասորոց աշխատում էր առաքելական ուղղութիւն մտցնել նոցա՝ մասամբ տարօրինակ՝ եկեղեցական արարողութեան մէջ, որոնք անտես էին առնուել նոյն Մանազկերտի մեծ ժողովում ներողամտաբար **)։

Արշակ Տէր-Միքելեան

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱՂԱՐԵԱՆՑԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ [1]).

Խոհական աղգասէր եղբայր

Յովհաննէս Մկրտչեան Սայաթնեանց.

Գուցէ կը զարմանաք որ մի ձեզ անծանօթ մարդ համար-

---

*) Հմմտ. կմ «Հայաստ., Եկ. և Բիւզ. ժողովոց պարագայք» էջ. 143—144, որի լրումն է այս։

**) Հմմտ. Միք. Ասորի. էջ. 339։

[1]) Ցանկալով դարուս հայ մեծ մարդկանց մէկի՝ Ստեփաննոս Նաղարեանցի կենսագրութեան համար նիւթեր մատակարարել, որին աշակերտելու պատիւն ունեցած ենք մէկ և կէս տարի Ներսիսեան Դպրոցում, մենք «Լումայ» ի լոյս տեսնելու օրից հրատարակեցինք նորա բազմաթիւ գրաբառ նամակները 40-ական և 50-ական թուականներին գրած։ Այժմ նոյնքան սիրով հրատարակում ենք և նորա աշխարհաբառ նամակները, որ սիրողաբար յանձնեց մեզ մեծ. պ. Ստ. Լիսիցեանցը, իսկ ապագայում կտպենք խմբագրութեանս Բագուից ուղարկուած նորա մի քանի շատ հետաքրքրական նամակներ հայ գործիչների մասին։

Հրատ.

ձակում է իւր նամակովը ձեզ աշխատութիւն հասուցանել. բայց թէպէտ ճշմարիտ է, որ մարմնոյ ծանօթութիւն չլինի մեր մէջ, բայց հոգւոյ ծանօթութիւն կայ, այնպէս որ կարող եմ ասել, թէ յառաջ քան զմարմնիդ ծանօթութիւնը ստացել եմ պատուական հոգւոյդ ծանօթութիւնը, և այս մասին պարտական եմ պատուելի բարեպաշտ Կարապետ Թէոդոսեան Սաղբատովին, որ շատ ծանօթութիւն տուել է ինձ ձեր խոհականութեան և լուսաւոր ազգասիրութեան մասին։ Ահա այսպէս համարձակուեցայ գրել ձեզ, և յուղարկել ձեզ պարոն Սաղբատովի բարեկամական շնորհիւը 30 հատ իմ աշխատասիրութիւնից, որ մակագրեալ է՝ Փորձական հոգեբանութիւն։ Խնդրեմ ձեր բարեկամական աշխատութիւնը գործ ածել և բաժանել այդ գիրը ձեր երկրացի հայերի մէջ և գինը ամեն մի հատին սահմանում եմ մի մի մանէթ, թէպէտ տեղս ծախած ենք մանէթ ու կէսով. եթէ կարելի էր աւելի գնով ծախել, այն ձեր շնորհը կը լինէր, որ գոնեայ այդ պատուական տպի և թղթի ծախք դուրս գար. աշխատանքս պարզև ազգին։ Մենք ուղարկեցինք այժմ 30 օրինակ. եթէ աւելի հարկաւոր լինի, կարող էք ստանալ։

Հաշտարխան քաղաքում ունինք մեք՝ ճշմարիտ է՝ և այլ ծանօթներ, հարստականք, բայց ափսոս՝ ինչպէս մինչև այժմ տեսանք՝ ոչինչ կամք չունին ազգասիրական բաների գործակից գտանուել, ունայն խօսք շատ, բայց գործ և ո՛չ մի. և հաւատք առանց գործոց մեռեալ է. և դեռ հաւատան և սարսին, ինչ օգուտ դորանից։ Իմ շարադրութիւնս հայոց լեզուում այդ պառարկայի վերայ առաջինն է. մինչև այժմ այդ առարկայի վերայ խօսուած չէ Հայոց բառով, բայց ափսոս որ հին բառով, և սորա պատճառը կիմացուի յառաջաբանութիւնից՝ որի մէջ արիւն դառած սրտիս ծովիցը մի երկու կաթիլ ածել ենք։ Ինձ հարկ չէ գովել իմ աշխատութիւնս. եթէ կայ դատաւոր, եթէ կայ խոհականութիւն և բանականութիւն ազգի մէջ, թող կարդան, մտածեն և ինձ արժանաւոր դատաստան առնեն, ես ինչպէս հասկանում եմ մեր ազգը և մեր ազգի լուսաւորութեան բնական և պատշաճաւոր ճանապարհը, ասպարէզ եմ անցել և ասում եմ իմ դատողութիւնը. եթէ դատող մարդ կայ, թող դատաստան մտանէ իմ հետ նոյնպէս պատուաւոր ղէնքով, ինչպէս ես։

Կամք չունիմ նամակս երկարացնելով ձեզ անհանգիստ առնել. խնդրելով մեզ ձեր պատուական բարեկամութեան շնորհը,

Մնամ ձեզ պատուող

Ստեփաննոս վարդապետ Նազարեանց.

'ի 29 Դեկտեմբերի 1851.

'ի Մոսկվա.

Փետրվարի 9 Թուակ. 1857՝ Մոսկուայի մէջ.

Մեր շատ սիրելի քրիստոնէական և հայրենակից եղբայր

Յովհաննէս Մկրտիչեան Սայաթնեանց,

Ճշմարիտ, շատ մեղաւոր եմ ես ձեր առաջև, որ չկարողացայ ես մինչև այժմ հասուցանել ձեզ իմ «Վարդապետարան կրօնի» անունով գրքից մի օրինակ գոնեայ, որովհետև ձեր պէս սիրելի և պատուելի մարդը յատկապէս խնդրած էր։ Բայց կամենում եմ ձեզ համառօտ ծանուցանել այդ բանի հանգամանքը, թէպէտ երբէք դիտաւորութիւն չունիմ արդարացնել իմ անձը։ Այն ղզլարցի հայը, որ բերած էր ինձ ձեր յարգելի նամակը, խոստացաւ մի քանի շաբաթից յետոյ հանդիպել ինձ և ստանալ ինձանից յիշեալ գիրքը, և ես արդարև պատրաստած էի և գիրքը և մի նամակ ձեր վերայ, շատ խորհրդաւոր խօսուածքով, բայց եկան ու գնացին շաբաթներ ու ամիսներ և այն Ղզլարցի մարդը չերևեցաւ. յետոյ լսեցի, թէ նա իւր առևտրական գործի մէջ Մոսկվայումը անբաղդ գտանուելով և յուսահատ վեր է կացել ու գնացել է։ Շատ ցաւելով այդ պատահման վերայ, երկար ժամանակ պահեցի ձեր համար սահմանած թէ գիրքը և թէ նամակը, մինչև մի այլ բարեկամ Թախանձանօք ստիպեց ինձ, որ ընծայեմ նորան այդ աշխատութիւնը, ըստ որում հեռաւոր տեղից եկաւոր ցանկանում էր իմանալ մեր հայկական յառաջադիմութեան աստիճանը Ռուսաստանի մէջ։ Ես այս բանս պատմում եմ ձեզ անխարդախաբար, ոչ թէ որպէս արդարացուցիչ պատճառ, այլ որպէս մի անցք, որ գուցէ թէ կարող էր ձեր քաղցր ներողամտութիւնը ձգել դէպի իմ կողմը։ Երէկ Լազարեանց ուսումնարանումը հանդիպեց ինձ ձեր երկրացի Մելքոն Գասպարեան Պապայեանցը, ձեր անունով խնդրելով ինձանից քանի մի օրինակ իմ «Վարդապետարան

կրօնի» և «Առաջին հոգեղէն կերակուր Հայոց երեխաների համար» գրքերից։ Ոչ մինից և ոչ միւսից չունենալով իմ մօտ ոչ մի օրինակ, չկարողացայ ես ոչինչ կերպով կատարել նորա խնդիրը. այլ խորհուրդ տուեցի պ. Պապաշեանցին, որ դիմէ պ. Անանեանցի մօտ, որ հանդուցեալ Ակիմովի հետ միասին իւրեանց ծախքով տպած էին այդ գրեանքը և առած էին ինձանից. և ծախելու իրաւունք ունին։ Այժմ կարող եմ ձեզ այսքան միայն գրել, եթէ պ. Պապայեանց չքերէ ձեզ զոնեայ Վարդապետարան գրքիցը մի օրինակ. ապա խնդրեմ անյապաղ գրել ինձ, որ մի կերպով մի օրինակ ստանամ այստեղ իմ ազգականներից և հասուցանեմ ձեզ։

Այլ և հարկաւոր եմ համարում ծանօթութիւն տալ այստեղ, որ նորերումս տպուեցաւ այստեղ իմ նոր աշխատութիւնը «Հանդէս նոր հայախօսութեան» անունով, հատոր ա. որ մի բաւական մեծ գիրք է, 500 մեծ ութածալ երեսից աւելի։ Թէ ինչ է նորա բովանդակութիւնը, չէ կարելի ասել համառօտ, որովհետև բազմամասնեայ նիւթերի վերայ խօսակցութիւն է լինում այնտեղ. պիտոյ էր ձեզ անպատճառ տեսանել այդ գիրքը, որ կարողանայիք իմանալ նորա խորհուրդը։ Լեզուն նոյնպէս աշխարհաբառ է և աւելի մշակուած ու գեղեցկացած քան թէ մինչև այժմ տպած գրքերիս մէջ. և խօսակցութեան նիւթը շատ ճոխ ու հարուստ, զուարճականի մօտ դրած և խրատականը, հեշտի մօտ դրած և մի փոքր ծանրը. ընտիր ընտիր պատմութիւնք, խորհրդաւոր վերջերով, բնագիտական ճառեր, վարքագրութիւնք և պատմական անցքեր, զոր օրինակ՝ Քրիստափոր Կոլոմբոս կամ Ցայտնագործութիւն Ամերիկայի։ Բոլորը գրած է ջերմ հոգով և կենդանի սրտով, որ Հայք այդ գիրքը ձեռք առնլով, այլ ևս վայր չդնէին, եթէ մի փոքր մարդկային բանականութիւն և իմաստասիրութիւն կար նոցա մէջ, եթէ նոքա բացի ուտել խմելուց և պառկելուց զուշակում էին դեռ ևս մի այլ քաղցր և գեղեցիկ և պատուական բան։ Այս աշխատութեան յառաջաբանութիւնը կարդալով, մի փոքր պիտոյ է վերաւորուէին Հաշտարխանցի հայերը, չտեսանելով իւրեանց անունը այն հայրենասէր մարդերի կարգումը, որ գործակից են գտանուած դորա տպագրութեանը, բայց մեղաւորը ինքեանք են, և ոչ ոք այլ։ Երկրորդ հատորը տպվում է այժմ նոյնպէս և այս տարու վերջումը պատրաստ կլինի։ Առա-

ջին հատորը կարելի է տարածել մի ամսուց յետոյ, որովհետև դեռ ես հրաման չկայ ցենզօրից տպած օրինակքը առնուլ տըպարանից և ծախելը. Երբ որ պատրաստ էր հրամանը, իսկոյն կուղարկեմ ձեզ մի օրինակ պարգև. Եթէ կարծում էք, թէ այսպիսի գիրք հաճոյ կլինէր ձեր երկրացիների մի քանիքին, ապա կուղարկեմ յօժարութեամբ. առաջին հատորի գինն է երկու ման. արծ. կազմով և ճանապարհի ծախքով 2 ման. 75 կոպ.:

Խնդրեմ ողջունել ինձանից պարոն Մելիքովը և Բալասանեանց ընտանիքը, որ ծանօթ են ինձ, բայց այժմ, որպէս երևում է, տուել են ինձ ամենևին մոռացութեան. Երբ որ Ղազանումն էի ես, բաւական շատ գրագրութիւն ունեցայ դոցա հետ. և դոցա կամքն էր, որ ես գայի Հաշտարխան ուսուցանելու և դաստիարակելու Հայոց մանկունքը. և ճշմարիտ է, դոքա խոստանում էին ինձ 80 աշակերտ տալ. բայց առանց իմանալու դոցա կամքի և գործակցութեան հաստատութիւնը, չկարողացայ իմ հաստատ հացը թողուլ ձեռքից և գնալ անհաստատի քամակից. Դուք, ի հարկէ, իբրև հաշտարխանցի, աւելի լաւ կարող էք դատել իմ կարծիքի ուղղութեան կամ չուղղութեան վերայ.

Ողջունելով ձեզ և ձեր ընտանիքը ամենայն յարգանքով,
մնամ ձեր հարազատ
Ս. Նազարեանց

Քրիստոս յարեա՛ւ ՚ի մեռելոց.

Մեր շատ ընտիր խոհական ազգասէր բարեկամ
Յովսէփ Իզմիրեանց.

Ձեր պատուելի նամակը ամսուս 4 Թուականից հասաւ ինձ և տեղեակ կացուց ինձ ձեր ազգասիրական ցանկութիւններին. Իմ կողմից ունիմ ձեզ աւետիք տալ, որ ահա ձեր և մեր փափագը, յաղթելով բազմադիմի դժուարութիւնների կատարուեցաւ, եւ Հիւսիսափայլը Հայոց երկնակամարի վերայ շողշողեցնում է իւր լուսափայլ ճառագայթները, մինի սրտին ուրախութիւն, միւսի սրտին անբուժելի ցաւ. ազգասէրներին պարծանք, ազգատեացներին ամօթ և խայտառակութիւն. Մինչև այս նամակի ձեզ հասանելը, կունենաք ձեր ձեռքումը առաջին ամսատետրակը. սորա քամակից, այս օրերումս պիտոյ է

սուրհանդակի հետ վաղէ երկրորդ ամսատետրակը, որ նոյնպէս պատրաստ է. երրորդ ամսատետրակը շուտով ներս կը մտանէ մամուլի տակ։ Սորանից կարող էք հեշտ իմաստասիրել, թէ որպիսի արագութեամբ և անձնալոհ կերպով գործ է կատարվում, բայց թէ ինչ աշխատանք և տառապանք կայ հրատարակողի վերայ, այդ չկամիմ ձեզ սառն բառերով նկարագրել։ Ցենսուրայի հեռաւորութիւնը, գրաշարների պակասութիւնը, այո՛ և թանգութիւնը հայկական գրաշարուհեան, չեմ աւում ձեզ, թէ բոլոր ծանրութիւնը մնացել է մեր ուսերի վերայ միայն, առանց օտարի օգնութեան, բացի պարոն Նալբանդեանցի անձնանուէր ձեռնտուութիւնից։

Օրագրի ստացողների թիւը հասանում է այժմս մօտ 200 ի. կարելի էր միայն տպել, այսինքն տպագրութեան ծախքը ու փոստայի արծաթը դուրս բերել բայց օգուտ չկայ մեզ. Աստուած տայ, որ գալոց տարի մի փոքր թեթեւանայ գործը, և մեք կարողանանք արծաթի քաջալերութեամբ աշխատակից ընկերք ճարել մեզ։ Գրաշարի մասին շատ դժուարութիւն կայ, և ռուսերը հայերէն աւելի թանգ գնով են շարում, քան թէ ռուսերէն, պատճառ բերելով լեզուի օտարութիւնը։ Եթէ կարողանայիք մեզ Ղզլարից մի տղայ հասուցանել մինչ 18—20 տարօրը, որ գիտէր փոքր ի շատ հայերէն և կամէր ուսանել գրաշարութիւն և լինել ժամանակով գրաշար, ապա կարող էիք բաղդաւորել մի հայ և մեզ շատ թեթեւացնել։ Մի Հայոց գրաշար, որ կարող էր օրինաւոր շարել, կըստանայ ամենայն թերթին 5 ման. արծ. և 5 թերթ շարելով ամիսը կարող էր ստանալ 25 ման, բայց եթէ կարողանայ աւելի ևս շարել, իւր օգուտն է։ Իմ կողմից ես պատրաստ եմ յանձնառու լինել մի այսպիսի տղայի ճանապարհի ծախքը. և, ի հարկէ, ձեզ հեշտ կըլինէր խոհական կերպով տնօրինել մի այդպիսի մարդու գալուստը դէպի Մոսկվա։ Ահա՛ մի հոգալի բան ազգասէր մարդու համար։

Այժմ պատմեմ ձեզ իմ Հանդէս նոր հայախօսութեան գրքի 2 հատորի մասին, գրեանքը ամենեին պատրաստ են, բայց այն օրհնած ցենզօր Կայթմազովը դեռ ևս չէ ուղարկել Թիֆլիզից արձակման հրաման, թէպէտ այս տարու Ցունվարի 15 թուականից ուղարկած ենք նորան և տպած օրինակը և ձեռագիրը համեմատութեան համար։ Այսպէս գիրքը մնացել է մին-

չև այժմ կապած սառած իմ տանը։ Ցոյս ունիմ, որ այսուհետև չերկարանայ այս անյարմարութիւնը, որովհետև բաւական ժամանակ էր անցած։ Երկրորդ ամսատերակի հետ կարելի էր ձեր համար դնել ծրարի մէջ և մի օրինակ Հանդէս Նոր Հայախօսութեան գրքի երկրորդ հատորից։

Մաղթելով Աստուածուստ լինել ձեզ ոչչ ու առողջ հոգով ու մարմնով ձեր ազգի բախտաւորութեան համար,

Մնամ

ձեր յարգող

Ս. Նազարեանց.

Մարտի 28-ին 1858։
Մոսկվա.

17-ին Ապրէլի 1861 Թուականի Մոսկվա.

Ազնիւ և խոհական աղդասէր պարոն,

Յովհանէս Սայաթնեանց.

Ուրախ եմ, որ ազգաշինութեան բարի բարի դիտաւորութիւնների պատճառով ստանում եմ պատեհ մի քանի բառ խօսելու ազգի բարեմիտ և հայրենասէր անդամների հետ։ Որքան ժամանակն մեր ձեռքումն է, պարտական ենք աշխատել, որ մեր կեանքը ձրի, այսինք զուր և անօգուտ եղած չլինէր աշխարհիս վերայ, որ մեք մեր աչքը յաւիտեան փակելու րոպէին, կարողանայինք ձգել մեր հայեացքը կանաչ և դալար վաստակաւոր օրերի վերայ, որ ապրած էինք մեր համար որպէս բարոյական մարդիկ, որպէս քրիստոնեայք, որպէս ընկերներ, մարդասէր և հայրենասէր հոգաբարձուք ազգի և մարդկութեան։ Գիտեմ, ում հետ եմ խօսում, գիտեմ, իմ սերմանածքը ապառաժ քարի վերայ չէ։ Ուրեմն, ազնիւ պարոն, թոյլ տուք ինձ մատուցանել ձեզ առանձնապէս մի քանի յայտարարութիւնք իմ գիտնական և գործական դպրոցի մասին, որ բացուելու է Մոսկվայի մէջ, և խնդրել ձեր հայրենասիրական գործակցութիւնը այս ձեռնարկութեանս, որ կարող է միայն պսակուել մեր հասարակութեան բարեմիտ անդամների հոգաբարձութեամբ։ Երկար ու ձիգ տարիների կենսամաշ փորձով վերահասու եղայ ես, որ մատենագրութիւնը մի ազգի մէջ կարող չէ յառաջադէմ լինել, ուր չկայ գրագիտութիւն, չկայ դպրոցական դաստիարա

կութիւն, չկայ ուսումնական կրթութիւն. մի խօսքով, ուր ներ-
կայ սերունդը պատրաստած չէ մատենագրութեան համար։ Այժմ
պարտական եմ ես ինքս ասել ինձ և ձեզ, ազնիւ Հայեր, որ
մեր ազգի լուսաւորութեան ճանապարհը բանալու, պիտոյ է
մեզ դաստիարակել և կրթել մեր մանուկ սերունդը, մեր ման-
կունքը, ծառը, ազգի ծառը իւր բուն սերմից ու արմատից դէ-
պի վեր աճեցնելով. այդ է բնական ճանապարհը, և այդպէս
կարող ենք մեք բժշկել այն դառն ցաւերը, որոնց վերայ այսօր
դանդատում ենք և մորմոքվում ենք. մատենագրութիւնը մի
ազգի մէջ կարդացող և մտածող հասարակութեան համար է,
բայց որ այդ հասարակութիւնը կամ ամենևին չկայ, կամ թէ
միայն բաղկանում էր երկու և երեք մարդից, ինչ խորհուրդ
ունի այդ մատենագրութիւնը և մինթէ հեղինակը իւր հոգու
վաստակը վաստակելով, յետոյ պարտ է դորանց իւր տան ծա-
կամուտքի մեջ մինների և ապականութեան կերակուր առնելը։
Այսպէս եղել է մինչև այժմ, և այսպէս յառաջ կերթայ, եթէ
չփոխուի իմ գործականութեան ասպարէզը ազգային օգտի հա-
մար։ Հիւսիսափայլը այս տարի կը կատարէ իւր ընթացքը, ինչ-
պէս կարող էր, թէպէտ շատ ողբալի պայմանների մէջ է. մին-
չև այժմ հայլու թէ հասել է ինձ տպագրութեան արծաթը
միայն։ Ձեզ յայտնի կլինի, թէ ինչպէս ընթացաւ իմ հետ պա-
րոն Հանդուցեալ Կաղաչկովը. բայց ես չեմ վրդովվում. անհա-
մար միւս, այլ անունով Կաղաչկովներ եղան և կան ազգի մէջ.
դոյա բան ուսուցանել աւելորդ էր. բայց միւս աւելի բարեմիտ
մարդիկ ինչպէս վարուեցան մինչև այժմ, այն ևս ձեզ յայտնի
կը լինի մօտուց, ձեր Հաշտարխանի մէջ։ Ես շատ բան կարող
էի ասել մեր Հայերի ոմանց վատթարութեան մասին, այն կեղ-
տոտ դաւաճանութիւնների մասին, որ այս կամ այն անձը Մոս-
կվայից սերմանում է Հաշտարխանի մէջ, իւր համար արժանի
հող գտանելով, և այդ հողի մշակներից մինը ևս քահանայ է և,
ինչպէս լսում եմ, Սրբազանին ևս սիրելի. դիտեմ շատ բան,
բայց զզուելի է ինձ խօսել դոցա վերայ։ Բայց բոլոր չարութեան
արմատը մնում է ազգային տգիտութիւնը և անկրթութիւնը
և անդատողութիւնը, ուր, որպէս նեխած աղբիւրի մէջ կարող
էին գոյանալ ամենայն տեսակ գարշելի ճճիներ և որդներ։ Ու-
բեմն, ազգասէր պարոն, այդ բոլոր ցաւերի դեղն է դպրոց՝
դաստիարակութիւն, կրթութիւն մանուկ սերունդի. այլ փրկու-

թիւն չկայ մեզ։ Այդ դպրոցը, որ պիտի օգնէր մեզ, ահա թոյլ-տուութեամբ տէրութեան կը բացուի Մոսկուայի մէջ. և ազգի ծնողքը հասկանալով իւրեանց պաւակների օգուտը, պարտական են օգուտ քաղել այն դպրոցից, որ յանձնառու է դաստիարակել և կրթել հայկական մանուկը մեր լուսաւոր ժամանակի բալմամանեայ պիտոյքի համեմատ, որ մեր հայ մանուկը դառնար մի կիրթ, մտածող մարդ, թէ ուսումնական և թէ գործական ասպարիզումը, որպէս հայ ու որպէս հպատակ այն տէրութեան, որի մէջ գտանվում էր։

Ցուսով եմ, որ Դուք էս, ազնիւ և խոհական պարոն, մեր միւս բարեմիտ մարդերի հետ կը փութաք ձեր բարի յորդորանքով և քաջալերութեամբ պատրաստել ձեր միջից աշակերտ ժողովուրդ մեր բացելի դպրոցի համար։ Հարկաւոր է թանկագին ժամանակը, ինչքան կարելի է, աւելի լաւ տոկոսիքով շահեցուցանել։ Դպրոցի ներքին և արտաքին կարգը և ընդունելութեան պայմանքը կը գտանէք նոյն իսկ յայտարարութեան մէջ։ Եթէ կամիք այլ տեղեկութիւնք, կամ ով և ինչ ձեր ծնողներից, պատրաստ ենք տալ ամենայն շուտափութութեամբ։

Ազնիւ խոհական պարոն

Ձեզ յարգող

Ս. Նազարեանց